

Hoe zal ik U ontvangen?

Overweging 25 december 2013 – Jan Andreae

Kerstnachtviering

*“...toen sprak Damir,
hij komt uit Srebrenica,
hij heeft de oorlog gevoeld, gezien, geroken en geproefd.
‘Kerst is liefde’ zei hij,
‘en liefde is het instrument om de wereld te veranderen’ ...”*

Eerste lezing: Matteüs 2:9-10

Tweede lezing: Lucas 2:15-16

Derde lezing: Lucas 2:1-12

Woorden van welkom

Lieve mensen, dierbaren van ver en dichtbij, onbekende, van om de hoek, maar ook vanuit Friesland, Limburg, vanuit huis, vanuit de zojuist geboekte hotelkamer.

We zijn blij dat je er bent.

We hopen dat deze kerstnacht je brengt wat je zoekt, dat je vindt wat je nodig hebt. Wij van onze kant hopen dat je opgetild, geïnspireerd en bemoedigt de nacht, deze kerst in gaat.

Het thema in deze nacht is dan ook: Hoe zal ik U ontvangen. Hoe zullen we je ontvangen, hoe wil je zijn ontmoet ...

Deze dienst is gemaakt door vele hoofden, handen en harten.

Van de stoel voor je klaar zetten tot aan het nadenken over woorden en muziek.

We zullen kaarsen voor je aansteken, om licht te maken in de nacht. We hebben na de dienst koffie, kerstbrood en een glas wijn voor je als je dat wenst.

We willen je graag ontvangen.

De voorbereiding van deze nachtdienst is begonnen met een ontmoeting met een groep jong volwassenen rondom de vraag: Wat betekent Kerst eigenlijk voor je?

We hebben daar hartstochtelijke gesprekken over gevoerd en U zult ze vannacht ontmoeten, zien en horen.

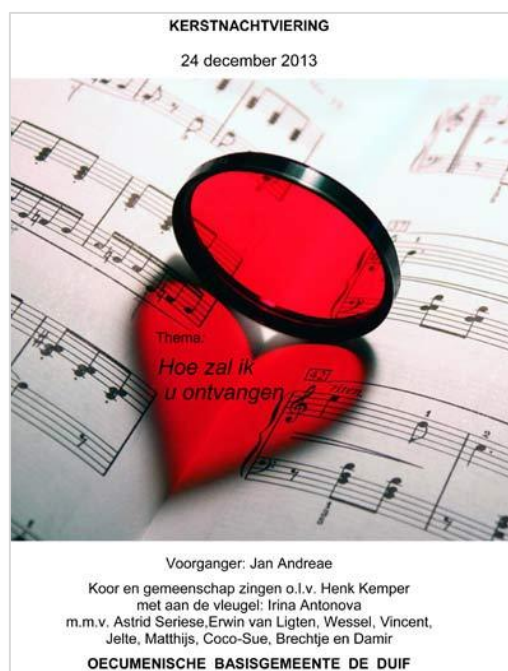
Naar aanleiding van deze gesprekken heeft Coco-sue een gedicht voor deze nacht geschreven

Coco-sue:

Het heden,

Onlosmakelijk verbonden aan het verleden,

Verstrengeld met de tijd.

*De tijd,
Die altijd met ons mee reizen zal,
Gebonden aan de hoogste pieken,
En het diepste dal.
De tijd zal helen,
De misstappen die we deden,
Het verdriet dat we leden,
De dagen die wegsleten.*

De tijd zal doen vergeten.

*Het gevoel van geluk,
Zoals een toestand van pijn,
Zal zodra zij verdwijnt,
Spoorloos zijn.
Spoorloos,
Als de aanraking, de stem en het zijn, van degenen,
Die eens, Uit ons samenzijn verdwenen.*

*Vanavond,
Verbonden door het samenzijn in deze kerk,
Samen,
Met bekenden en onbekenden sta je sterk.
Vanavond,
Verbonden door deze kerstnacht,
Vertrouwend op de kracht,
Dat het vergankelijke leven,
Even, Maakbaar blijkt,
Als je gezamenlijk,
Naar de bezieling van de liefde reikt.*

Openingsgebed

Dat wij licht worden

Dat wij ons niet schamen voor wie wij zijn
voor ons lichaam, onze verlangens;
dat wij elkaar zonder angst bejegenen,
dankbaar voor vriendschap
en genegenheid.
Dat wij in eenvoud geven en ontvangen
en niet moe worden
ons gelukt te beproeven bij elkaar.

Komt met uw scheppingswoord,
dat wij licht worden,
warmte, adem, lichaam,
tegen over kilte, vervreemding.
Mocht het zo worden
dat mensen niet zwijgend ontwijkend weg-kijken
maar zien en zeggen: ik luister, hier ben ik.
Buig onze stijve harten
naar elkaar toe.

Verberg uw aangezicht niet voor mij,

uw woorden verzwijg ze mij niet.
Een vreemdeling ben ik op aarde.
Laat mij niet heengaan
halverwege mijn dagen.

uit: Kom bevrijden. 150 gebeden van Huub Oosterhuis

Eerste lezing Matteüs 2:9-10

Nadat ze geluisterd hadden naar wat de koning hun opdroeg, gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was. Toen ze dat zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde.

Eigen tekst door Brechtje Moerkamp:

Over de liefde, God en Kerstmis

“Of ik in God geloof, dat weet ik niet, maar dat ik in de liefde geloof is iets wat zeker is.”

De liefde, een ding wat de verbinding tussen de mensen brengt en in staat is vele kwaden te overwinnen. Is dat niet iets waar ieder mens in wil geloven? Deze liefde kan ons verder helpen, het verdriet dat we bij ons dragen verzachten, de haat die wij koesteren wegnemen, de pijn die in ons is verlichten. De liefde voor de medemens, is iets wat in mijn ogen zo belangrijk is. Niet alleen voor de mensen die wij kennen, maar juist ook voor het onbekende.

De geboorte van het kindje Jezus, de zoon van God zoals wordt gezegd, bracht een nieuw licht tot de mensen. Dit nieuwe licht beschouw ik als een nieuw inzicht in hoe wij met elkaar om zouden moeten gaan. Probeert God ons niet een bepaalde manier van leven bij te brengen? Deze bepaalde manier van leven betekent voor mij het tonen van liefde aan elkaar. Een leven waarin wij proberen uit te gaan van het goede van de mens, waarin wij elkaar helpen en elkaar respecteren. Wij leven met elkaar op deze wereld. Laten we dit dan zo aangenaam mogelijk voor elkaar maken. Niet door angst, woede of haat voor elkaar maar juist door het licht in elkaar te zien. Ik vertrouw er op dat ieder mens in staat is om zijn eigen relatie met God aan te gaan. God is in ons, om ons op het juiste pad te houden met vallen en opstaan. Deze God in ons, ervaar ik als de liefde. De liefde die wij in elkaar zoeken en het bewustzijn hiervan zorgt er voor het goede te doen, ook al maken wij op onze weg ook keuzes die misschien niet zo goed zijn.

Ieder jaar weer tijdens het kerstfeest, herinneren ik mij onder het genot van een stuk kalkoen en een glas wijn, of welk kerstmaal dan ook, dat het fijn is om lief voor elkaar te zijn. Maar de taak voor dit jaar wordt om dit het hele jaar door opnieuw in te zien, tot het moment dat het normaal is om altijd lief voor elkaar te zijn. Kerstmis, een feest waar ik van geniet, met alle warmte die hierbij hoort, de viering van de geboorte van iets goeds. Dit feest duurt maar een paar dagen, maar de gedachte zouden wij het hele jaar door moeten dragen.

Tweede lezing: Lucas 2:15-16

Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: ‘Laten we naar Bethlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt.’ Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria aan en Jozef en het kind dat in de voederbak lag.

Derde lezing: Lucas 2:1-12

De geboorte van Jezus

In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. Iedereen

ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Jozef ging van de stad Nazareth in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Bethlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde hem in een doek en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de Messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.'

Kerstoverweging

(begin door Jelte, vervolg door Jan)

Mijn naam is Jelte Moerkamp:

Kerst 2013

Voor mij is kerst vreugde, blijheid, warmte en liefde.

Persoonlijk vind ik kerst de leukste tijd van het jaar.

Waarom, vraag je je wellicht al af.

Ik zal je vertellen waarom.

Als ik met kerstmis over straat loop zie ik lichtjes, blije gezichten en ik voel warmte.

Deze warmte komt niet van het weer, zeker niet. Nee, deze warmte komt van één van de mooiste dingen die er bestaan ... Liefde.

Dit alles is erg belangrijk voor mij, maar natuurlijk ook voor jullie allemaal die hier vannacht bijeen gekomen zijn.

Voor mij betekenen deze gevoelens alles ..

Waarom? Omdat ik ook juist het tegenovergestelde ken.

Eindeloos durende periodes zonder echte vreugde, momenten zonder ware blijheid, gevoelens van leegte en natuurlijk het gemis van echte liefde, de enige onvervangbare bron: liefde.

Met de woorden van dit jonge menskenkind is eigenlijk alles al gezegd.

Dank, Jelte.

Wat betekent Kerst eigenlijk voor u en voor jou:

Matthijs zei: Kerst betekent voor mij dat ik samen ben met mijn familie, die over de hele wereld woont. Dat samen zijn is voor mij heel betekenisvol. Pas later in het gesprek hadden we het over de pijn van de scheiding van zijn vader en moeder.

En toen brak de pijn van Jelte door over het grote verlies in zijn leven. Het verlies van zijn moeder terwijl dat "zo niet uitkomt in mijn leven".

Daarna sprak Vincent, hij zei: Ik wordt na Kerst altijd een beetje down, alsof gelukkig zijn dan weer voorbij is, de aandacht voor elkaar, de waardering voor elkaar en de vanzelfsprekendheid daarvan.

Brechtje hief haar handen in de lucht: Ja kerst, ja en dat met die God waarvan ik helemaal niet weet of ik daar nou wel of niet in geloof. Ik geloof wel in liefde. Maar of dat nu God is ...

Ik weet het ook niet met de studie: wil ik het nu wel of wil ik het nu niet. Zoiets heb ik geloof ik ook met God.

En toen sprak Damir, hij komt uit Srebrenica, hij heeft de oorlog gevoeld, gezien, geroken en geproefd. Kerst is liefde zei hij, en liefde is het instrument om de wereld te veranderen. Na de oorlog ben ik gaan lezen en lezen, om mijn brein te trainen in het goede. Ik ben gaan schilderen om te verwerken.

Een heel ander geluid kwam van Coco-Sue: Ik kijk altijd uit naar derde kerstdag, dan is het tenminste weer voorbij. Het lijkt in mijn familie wel of alle opgebouwde spanning van het hele jaar er uit komt tijdens (!) Kerst. Nee ... ik heb niets met Kerst, maar op deze manier erover met elkaar spreken vind ik wel leuk.

En Wessel zei: Tja, het is de traditie hé, en met een beetje uitdagende ogen: Ik heb niets met religie hoor, vaak veel gepraat waar je je aandacht bij verliest.

De traditie van het huis versieren, de boom, het sociaal warme gevoel.

Twee keer heeft hij die avond herhaald hoe belangrijk hij het zou vinden om zijn kinderen in die traditie op te voeden

En zo begon een diepgaand gesprek waarin ze zeiden: het leven gaat voortdurend over de balans vinden tussen goed en kwaad, rust en onrust, angst en kalmte, liefde en haat.

Een munt heeft twee kanten.

Kerst symboliseert de kant van het goede, Kerst is een moment om onszelf en de ander op te tillen, omhoog te zingen, naar het visioen van een nieuwe geboorte, een nieuwe wereld.

Het waren bijzondere gesprekken. Mijn vader noemde dat soort momenten: omlijst met een gouden randje.

Kerst is dus ook: als het zwaar wordt om je hart, als de tranen bijna stromen, als de wanhoop aan je trekt, met een brok in je keel en een knoop in je maag, dan moet je komen. Als je bang bent voor de nacht, als het koud is in je ziel, dan gaan we licht maken.

Kom dan bij mij

*Als het zwaar wordt om je hart
Als de tranen bijna stromen
Als de wanhoop aan je trekt
Met een brok in je keel
En een knoop in je maag
Als het zwaar wordt om je hart
En je weet niet wat het is
Dan moet je komen*

*Als de herfst je overvalt
Als de zomer is verdwenen
Als de angst je overmant
Met een brok in je keel
En een knoop in je maag
Als de herfst je overvalt
En je weet niet wat je moet
Dan moet je komen*

*Ik geef je een glas wijn
En een zakdoek om te snuiten
Ik draai een mooie plaat*

*En de kachel gaat op tien
Ik leg je op de bank
Onder een warme deken
De gordijnen zal ik sluiten
En binnen maak ik licht
En we gaan nog niet naar buiten
En we drinken en we wachten
En we wachten en we drinken
En we drinken en we wachten
Tot het voorbij is*

*Als het koud is in je ziel
Als je moeder is begraven
Als je bang bent voor de nacht
Met een brok in je keel
En een knoop in je maag
Als het koud is in je ziel
En je weet niet wat te doen
Kom dan bij mij*

Kerst gaat over de belofte van bevrijding.

Over bevrijding te-weeg-brengen. De herders wilden het met eigen ogen zien.

En het teken van bevrijding was het zien van de ster, die hadden ze zien opgaan en die ging voor hen uit.

Tot de ster stil bleef staan boven de plaats waar het kind was.

Het oude geboorte-bevrijdingsverhaal.

Daar en toen.

Maar ook hier en nu.

We kunnen het in onze levensdagen meemaken, sterker nog, we hebben het meegemaakt, dat gevangenisdeuren zich openen en dat voor de hele wereld een boodschapper van God verschijnt; die mensen hoop geeft, verzoening tot stand brengt tussen onverzoenlijk geachte tegenstanders.

Die iemand heeft gezegd: 'Niemand wordt geboren met haat.

Haat is iets wat je moet leren, en als mensen dat leren kan er ook geleerd worden lief te hebben, want liefde is natuurlijker voor het menselijke hart.'

Dat zei hij Nelson Mandela

Hij sprak ook de woorden die Obama enkele weken geleden citeerde: 'Ik ben geen heilige. Ten zij je daaronder een zondaar verstaat die het blijft proberen.'

Bevrijding, de vrede op aarde, de geboorte van een nieuwe wereld is een programma, noem het een belofte, maar dan wel een die hier op aarde door ons gerealiseerd moet worden.

Het kerstevangelie is realistisch en verlangt het onmogelijke.

Als de woorden die aan Che Guevare zijn toegeschreven: 'Laten we realistisch zijn én het onmogelijke verlangen'.

De engelen hebben voor ons gezongen vanuit de hemel, maar wij denken hier in De Duif dat ze ons niet toezongen met beloftes, maar dat ze ons een opdracht hebben gegeven.

Want het kerstverhaal heeft ook een grimmige, rauwe kant: er komt een mens ter wereld die, als zovelen, niet welkom is.

Geboren ergens buiten in een stal, niet warm opgenomen in een gemeenschap, maar van meet af aan thuis bij de thuislozen: bij hen die in het veld zijn, herders.

In zo'n wereld kwam hij. Dat gedenken wij, met schaamte, omdat die wereld nog steeds bestaat.

Ik heb op deze plek al vaker gesproken over mijn aangelopen kind Asim uit Sudan.

Ik keek in zijn gezicht. En hij in het mijne, met ogen die zeiden: 'Ja, ik weet het, ik ben onmogelijk, ik ben een vluchteling, een uitgeprocedeerde asielzoeker.

Ik ben ontworteld en overbodig. Neem mij op, red mijn ziel – ik ben een mens als jij.'

Er zijn hierbuiten tallozen op zoek naar een stal en een kribbe.

Hoe zal ik jou ontvangen in deze kerstnacht 2013, hoe zul je mij ontvangen, hoe zullen wij elkaar ontvangen, vreemde en bekende lieve man, vreemde en bekende lieve vrouw, kind, mens.

In deze nacht – geboren – Jezus, die naam betekent: God bevrijdt.

Wij hier in De Duif zijn leerlingen van de Bijbel, de Thora van Mozes en Jezus, de Koran over Mohammed, de leer van Boeddha – en wij voelen ons iedere dag vastgehouden door het visioen van een betere, nieuwe wereld zoals dat geschreven staat in de boekrol van Jesaja.

Daar staat:

*Wij zullen niet voor een leegte zwoegen
Geen kinderen baren voor de verschrikking
De wolven het lam wonen samen
De panter, het bokje, het halve en de leeuw
Niemand doet kwaad meer
Niemand sticht onheil
Wij leren de oorlog af*

Waar het om gaat, wat onze uitdaging is, wat Kerst kan betekenen is: dat wij dit visioen **ernstig** nemen, en een andere wereld dan deze, een nieuwe wereld voor mogelijk te houden.

Én er naar verlangen.

Dat verlangen heb ik ook gehoord bij Matthijs, Jelte, Vincent, Brechtje, Damir, Coco-sue en Wessel.

Laten wij onze ogen en oren scherpen voor de kleinste tekenen van wat een ervaring en nieuw begin kan zijn. Lieve mensen hier aanwezig, kerst 2013 ---- laten we afspreken dat wij in vreugdevolle ernst de hoop niet opgeven.

De hoop op:
liefde
vrede
een ruimte voor wie een ruimte zoekt
etc

En laten wij morgen die afspraak vernieuwen, iedere dag vernieuwen ... en dan ook weer de volgende dag. U, jij en ik, wij kunnen iedere dag besluiten om de hoop NIET OP TE GEVEN.

Dat recht – het recht op hoop - ligt niet zomaar ergens of bij zomaar iemand – het ligt bij niemand anders dan bij u, bij jou en mij ...

Amen

Nodiging

Het ritueel van Breken en Delen drukt verlangen en verbinding uit.

Zoals Kerst de verwachtingsvolle hoop uitdrukt.

Wat er ook in de loop van de eeuwen rond dat eenvoudige ritueel gespeculeerd mag zijn, wij proberen het te verstaan en vorm te geven naar zijn oorspronkelijke bedoeling: als teken van bereidheid tot gemeenschap over taalgrenzen en scheidsmuren heen; bereidheid je levenskracht, je tijd, je geld te delen met hen die geen deel van leven hebben; en dat wij ons verplichten aan dat visioen van een wereld waar brood en liefde genoeg is voor allen.

Het visioen tot ritueel gelouterd, verdicht tot een gebaar tegen honger, geweld, noodlot - en waarin wij te kennen geven dat wij horen bij dat verhaal over onvoorwaardelijke liefde, het verhaal over Jezus van Nazareth.

In deze nacht drukken we dat uit in een afspraak door één gebaar: je houdt je hand op, je krijgt een stukje van dat ene brood dat zo groot is als het leven op aarde, en zo breekbaar.

En je besluit: ik ben van dat gebaar – ik hoor bij dat verhaal over liefde als laatste waarheid.

En je zegt terwijl je je hand ophoudt en het brood ontvangt – met of zonder stemgeluid of bewegen van lippen zeg je: Afgesproken, Amen.

Wat betekent: hier ben ik, kome wat komt.

Iedereen hier aanwezig is uitgenodigd om deel te nemen. Komt dan, want alles staat gereed

Gebed

voorafgaand aan het Onze Vader

In heel veel kerken in deze kerstnacht bevinden zich mensen. In die kerken wordt gesproken, gezongen en gebeden.

In deze gemeenschap, De Duif verstaan wij onder bidden: Nadenken, je afvragen hoe het verder moet, niet weg kijken.

Bidden is bonken op luiken, midden in de nacht en de woorden roepen die in alle talen bestaan: Heb elkaar lief, doe recht, niets is onmogelijk.

Ze zouden er niet meer zijn, die woorden, niet meer geladen met kracht van verlangen en hoop, als ze niet ieder uur ergens in de wereld, in het verborgene gedaan zouden worden.

Voor de wegzending en zegen (door Damir:)

“Do you know what is better than charity fasting and prayer?

It is keeping peace and good relations between people, as quarrels and bad feelings destroy mankind.”

My name is Damir Mustafic, I come from Srebrenica, Bosnia and Herzegovina and this was a quote from prophet Muhammad and the reason why I am here. To be part of greater good and more greater cause. Because a Muslim who meets with others and shares their burdens is better than one who lives a life of seclusion and contemplation.

When I think about the power of blessing and connection that we want to achieve, to show YOU, who are here tonight, that God does not look at your appearance or your possessions; but He looks at your heart and deeds.

Surah 1, Al-Fatiha

*Bismillaah ar-Rahman ar-Raheem
Al hamdu lillaahi rabbil 'alameen
Ar-Rahman ar-Raheem Maaliki yaumid Deen
Iyyaaka na'abudu wa iyyaaka nasta'een
Ihdinas siraatal mustaqeem
Siraatal ladheena an 'amta' alaihim
Ghairil maghduubi' alaihim waladaaleen
Aameen*

Vertaling:

In the name of God, the infinitely Compassionate and Merciful.

Praise be to God, Lord of all the worlds.

The Compassionate, the Merciful. Ruler on the day of Reckoning.

You alone do we worship, and You alone do we ask for help.

Guide us on the straight path,

The path of those who have received your grace;

Not the path of those who have brought down wrath, nor of those who wander astray.

Amen.

Don't let your hesitations hold you back from one of the happiest and blissful days of the year. Christmas days.

Wegzending en Zegen

In de ruimte gezet door Gods scheppende hand,
in de vrijheid geplaatst door het Woord,
in het licht gesteld door Gods liefde,
gaan we op weg,
omvat door de zegen,
om te zijn tot een zegen.

De Eeuwige is voor u om U de juiste weg te wijzen
De Eeuwige is achter je, om je te beschermen tegen gevaar
De Eeuwige is onder u, om u op te vangen wanneer u dreigt te vallen
De Eeuwige is in jou, om je te troosten in verdriet De Eeuwige is boven u en jou en mij, om ons allen te zegenen,
Vandaag en alle dagen